

17.25x19.58	1	11	עמוד	הארץ - כותרת	23/08/2020	74188507-0
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבנתחומי הרצלי - 84260						

סכנה: ראש ממשלה ממדר

יוסי מלמן

חלטת ראש הממשלה בנימין נתניהו למדר את שר הביטחון וראש הממשלה החלופי בני גנץ ואת שר החוץ גבי אשכנזי מתהליך ההתייעצויות וקבלת ההחלטות על הסכם השלום עם איחוד האמירויות היא מדהימה, לא מפתיעה ובעיקר מפחידה. התרגלנו כבר לכך שנתניהו אינו משתף את שריו ואת הקבינט בדיונים חשובים, ולכל היותר טורח לעדכן אותם בדיעבד, לאחר קבלת ההחלטות, ובכך הופך אותם לחותמת גומי. החלטתו הפעם היא מדהימה משום שגנץ ואשכנזי הם לא רק שותפיו לממשלה ולקבינט, אלא גם רמטכ"לים לשעבר, שיש להם את הסיווג הביטחוני הגבוה ביותר, והיו מתוקף זה שותפי סוד בעת כהונתם בהחלטות החשובות והרגישות ביותר של חיים ומוות.

היא לא מפתיעה, משום שנתניהו עשה זאת לא פעם ולא פעמיים בעבר, כמו בעניין הצוללות וכלי השיט, ובמיוחד כשהחליט, ללא התייעצות עם שר הביטחון משה יעלון והרמטכ"ל גדי איזנקוט, לאשר לגרמניה למכור למצרים את דגם הצוללות המתקדם יותר. אך מעל לכל, ההחלטה שלא להתייעץ עם שותפי הסוד שלו האם לנרמל את היחסים עם איחוד האמירויות הערביות, כמו גם בסוגיית הצוללות ומצרים, היא מפחידה. ראש הממשלה הוא האיש שקובע בישראל בסוגיות העדינות ביותר. בלשון מטאפורית אפשר לומר, שהוא האיש עם האצבע על ההדק.

משום כך, חשוב שבעתיים שתוקם ועדת חקירה ממלכתית שתבדוק את כל ההיבטים של פרשת הצוללות, שלפי פרסומים וריס מיועדות גם לשאת נשק גרעיני, ואת התנהלות נתניהו בפרשה. היוזמה של ער"ד אליעד שרגא וכמה בכירים לשעבר במערכת הביטחון להקים ועדה כזו, מוצדקת.

ער"ד שרגא הגיש לאחרונה עתירה לבג"ץ, שבה הוא מעלה שתי דרישות. הראשונה היא, שהיועץ המשפטי לממשלה, אביחי מגדלביץ, יחקור את הסתעפותה וגלגוליה של הפיגוע המקורי, המכונה "תיק 3000". עוד

בטרם נפתחה חקירה רשמית, מגדלביץ ניקה את נתניהו מכל חשד לפילילים. חקירת המשטרה הובילה להחלטת הפרקליטות להגיש כתבי אישום נגד מפקד חיל הים, אלוף אלעזר (צ'ייני) מרום, תא"ל במיל' אבריאל בן יוסף, שהיה מועמדו של נתניהו לראשות המטה לביטחון לאומי (מל"ל), תא"ל שייקה ברוש, מפקד השייטת לשעבר, וסא"ל לשעבר מיקי גנוך, החשוד המרכזי והמשחזר הראשי, שחזר בו לאחרונה מהסכמתו להיות עד מדינה.

יעלון, אילון, ברק, אלה מקצת החותמים על תצהירים לבג"ץ בעתירה לוועדת חקירה בעניין הצוללות. למה הם לא נחשפים?

החבורה הזאת זכתה כבר לכינוי "המאפיה של יוצאי חיל הים". המשטרה המליצה גם להגיש כתבי אישום נגד ער"ד דוד שמרון, בן דודו של נתניהו ופרקליטו, שנהפך גם לעורך דינו של גנור המשחית והמושחת, כמו גם של דוד שרון, ראש לשכתו של נתניהו, ועוד כמה נאשמים ידועים פחות. מאוחר יותר, כשהחקירה היתה בשלבי סיום, התברר גם שראש הממשלה גרף רווחים של 16 מיליון שקלים מהשקעה של בן דוד אחר, נתן מיליקובסקי, שהיה בעליה של חברה לייצור פלדה שמכרה בין השאר לטיסנקרופ, המספנות הגרמניות שמייצרות את הצוללות של ישראל ומצרים. הדרישה השנייה של ער"ד שרגא והחתומים על התצהירים לבג"ץ היא להקים ועדת חקירה ממלכתית, שתעסוק בעיקר בתהליך קבלת ההחלטות והתנהלותו האישית של נתניהו. אך דווקא בגלל חומרת הטענות, חשוב מאוד שחותמי התצהירים לא יפגינו מורד לב. סירובם להיחשף בשמם מעיד כי הם חוששים. ער"ד שרגא הסביר לי, שהסיבה היא רצונם שלא "להכתים" את החקירה הפלילית, שכן אחדים מהם גם העידו בחקירות המשטרה. זהו תירוץ שלא ראוי

שיישמע, משום שהתצהירים שבחזקת שרגא מצאו דרכם ל"ידיעות אחרונות", ויש בהם פירוט רב של הטענות, למעט שמותיהם. גם פרסום כה מפורט של הטענות יש בו כדי לפגום לכאורה בחקירה. במלים אחרות, ער"ד שרגא ומי שמסרבים להיחשף מנסים ליהנות מכל העולמות. גם לתבוע הקמת ועדת חקירה ממלכתית, וגם להישאר בצל.

זו לא התנהגות ראויה. ולכן, כשירותו לציבור, הצלחתי לברר את שמותיהם של חלק מהחותמים: משה יעלון, עמוס גלעד, דן הראל, אילן בירן, עמי אילון, עוזי ארד, אהוד ברק, ער"ד אחז בן ארי, יורם בן זאב ועוד. אגב, הרמטכ"ל לשעבר, גדי איזנקוט, סירב לחתום על התצהירים. אבל לער"ד שרגא יש מסמך המתעד דיון שקיים ב-16 בפברואר 2016 עם ראש אגף התכנון וקצינים נוספים, שבו התנגד לרעיון לרכוש ספינות נגד צוללות, והבהיר כי צוללות 7, 8 ו-9 יירכשו רק כשיהיה ברור שצוללות 1, 2 ו-3 יוצאו משיעור פעיל ומצבת הצוללות תעמוד על שש.

ולכן חשוב שמי שטוענים שהם חרדים לביטחון המדינה ומודעים לדפוסי התנהלותו של נתניהו, יפגינו אומץ לב ושקיפות בסוגיות כה הרות גורל. יציאתם לאור תעניק רוח גבית למי שמבקשים להקים ועדת חקירה ממלכתית. ועדה כזאת, אם תוקם, תוכל לא רק לבדוק את הטענות, אלא אולי, כתוצאה, גם לבלום את ראש הממשלה מלחזור על נטייתו הכפייתית למדר את מקבלי ההחלטות שבסביבתו.

כשברקע יש עוד ועוד עדויות על חרדתו של נתניהו מפני משפטו, ההשפעה הגוברת של משפחתו עליו ורצונו לעשות הכל כדי להימלט מאימת הדין, כל אורח בישראל צריך להיות מודאג. חייגי הדבר להבטיח, שראש הממשלה, שמהיר השכם והערב מפני הסכנה של איראן גרעינית, ינהג בהיגיון, וישתף בדיונים, ודאי בעניינים העוסקים בסוגיית אסטרטגיות מהמעלה הראשונה ובדיני נפשות ממש, את מי שהוסמכו להיות שותפי סוד.